

FRÆNA KOMMUNE

Kompetanseutviklingsplan for barnehager

Fræna kommune 2015 – 2020

Innholdsfortegnelse

INNLEDNING	3
UTFORDRINGER OG STYRINGSSIGNAL 2013 – 2020	4
PRESENTASJON AV” FRÆNABARNEHAGENE”	7
BAKGRUNN FOR KOMPETANSEPLANEN	7
HVA ER KOMPETANSE	7
MÅL FOR KOMPETANSEPLANEN	8
UTVIKLING AV PERSONALETS KOMPETANSE	8
SATSINGSOMRÅDER	9
Pedagogisk ledelse	9
Danning og kulturelt mangfold	9
Et godt språkmiljø for alle barn	9
Barn med særskilte behov	9
PRIORITERTE OMRÅDER FOR BARNEHAGEANSATTE I 2015-2020	10
ROLLER OG ANSVAR I KOMPETANSEHEVINGEN	14
SAMARBEIDSPARTNERE	15
LITTERATUR OG LENKER	15
VEDLEGG	16
Pågående og planlagte utviklingsarbeid og prosjekter	16
Mal for kompetanseplan – til bruk for barnehagene	17
Årsplan – innhold og utforming	19
System for oversikt over kompetansehevingstiltak	20
Egenvurdering av barnehagen	21

Innledning:

Denne kompetanseplanen er laget for barnehagene i Fræna som består av 6 private barnehager og 3 kommunale.

Bakgrunnen er Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og kompetansesatsingen "Vennskap og deltakelse" som ble påbegynt av utdanningsdirektoratet i 2012.

Arbeidsgruppen som har laget planen er kommunens kompetansegruppe og har bestått av Elisabeth Kristiansen – barnehageansvarlig, Sølvi Skjjevik Thomassen – Styrer Dalelia barnehage, Ruth Tove Benjaminsen – Styrer Haugtussa barnehage, Haldis Sjøbstad – Pedagogisk leder Bud barnehage, Britt Hollingsæter – Pedagogisk leder Hauglia barnehage.

Hele styrergruppa har hatt mulighet til å komme med innspill i forhold til valg av satsningsområder.

Personalets kompetanse er den viktigste ressursen i barnehagen og den enkeltfaktoren som har størst betydning for kvaliteten på det barnehagetilbudet den enkelte barnehagen kan gi. Vi håper at planen vil fungere som et godt verktøy og en rettesnor i barnehagenes arbeid med utvikling av kompetanse.

Ut i fra denne planen må den enkelte barnehage utvikle sin egen lokale kompetanseplan og iverksette tiltak i forhold til egne behov.” Den vet selv hvor skoen trykker som har den på”.

Vedleggene bak i planen er ment som en hjelp for barnehagene i sitt arbeid med kartlegging og utvikling av kompetanse.

Den strategiske kompetanseplanen vil være et redskap for barnehageenhetens arbeid med planlegging og koordinering av kompetanseutvikling i kommunen.

Den som sier han er ferdig utlært – er ikke utlært – bare ferdig!

Utfordringer og styringssignal 2013 - 2020

Et tilgjengelig barnehagetilbud for alle

Regjeringen vil legge til rette for at alle barn gis muligheter til å delta og utvikle seg i samfunnet uavhengig av foreldrenes økonomiske og sosiale situasjon. Regjeringen har satset på maksimalpris i foreldrebetalingen, utbygging av barnehageplasser og rett til barnehageplass for å sikre tilgjengeligheten.

Det er i hovedsak barn under 3 år som har plass i familiebarnehage. Det skal fremdeles være rom for familiebarnehager.

Regjeringen vil blant annet:

- På sikt innføre krav om to barnehageopptak i året
- Fjerne unntaksbestemmelsene for familiebarnehager i dagens regelverk om å kunne godkjenne familiebarnehager i ubebodde hjem og enkeltstående hjem, og om å drive doble grupper ved godkjenning av nye familiebarnehager.
- Fjerne adgangen til dispensasjon fra utdanningskravet til pedagogisk leder for veiledere av familiebarnehagene for både eksisterende familiebarnehager og for godkjenning av nye familiebarnehager.

Bemanning og personalets kompetanse

Regjeringen har som mål å sikre barn en god barndom og bidra til sosial utjevning gjennom et godt barnehagetilbud. Personalets kompetanse er den viktigste enkeltfaktoren for at barn skal trives og utvikle seg i barnehagen. Regjeringen har derfor mangedoblet ressursinnsatsen til rekrutterings og kompetansetiltak i barnehagene siden 2005. En ny og helhetlig kompetansestrategi for alle ansatte i barnehagene skal legges fram til høsten.

Bemanningen i barnehagen, barnegruppens størrelse og personalets kompetanse er de viktigste strukturelle faktorene for kvalitet i barnehagen. Krav til generell grunnbemanning vil bidra til å sikre kvaliteten i barnehagene og ivareta det enkelte barnet.

Regjeringen vil blant annet:

- Innføre et krav om grunnbemanning i barnehagen på én voksen per tre småbarnsplasser (1:3) og én voksen per seks storbarnsplasser (1:6) innen 2020
- Vurdere å innføre en bestemmelse i barnehageloven om at barn har rett til å tilhøre en barnegruppe
- Vurdere å innføre en bestemmelse i barnehageloven om at barnegruppens størrelse skal være forsvarlig
- Arbeide for å oppfylle dagens pedagognorm og øke andelen ansatte med relevant utdanning. Spørsmålet om å øke kravet til pedagogisk bemanning kan vurderes på lenger sikt, når barnehagene har fått tilstrekkelig kvalifisert personale.
- Vurdere å fjerne dagens mulighet til å innvilge varig dispensasjon fra utdanningskravet til pedagogisk leder og styrer
- Etablere et system for kompetanseutvikling i barnehagesektoren
- Videreføre kampanjen for rekruttering til barnehagelærerutdanningen, herunder rekruttering av personer med samiskspråklig bakgrunn.
- Samarbeide med sametinget om kompetanse- og rekrutteringstiltak rettet mot den samiske barnehagesektoren.

Styring av barnehagesektoren

Barnehagesektoren har i løpet av kort tid gjennomgått omfattende endringer i struktur, omfang og arbeidsfordeling. Det er derfor behov for å utvikle et nasjonalt rammeverk som legger til rette for god styring av barnehagesektoren.

Regjeringen vil blant annet:

- Sette i gang en helhetlig gjennomgang av barnehageloven med forskrifter for å sikre et best mulig styringsverktøy i framtidens barnehagesektor
- Vurdere å innføre en bestemmelse i barnehageloven om at barns beste skal være et grunnleggende hensyn
- Ta sikte på at ansvaret for å føre tilsyn med enkeltbarnehager etter barnehageloven overføres fra kommunen til fylkesmannen
- Ta sikte på å lovfeste krav om at barnehagemyndigheten og barnehageeier skal ha et forsvarlig system
- Følge med på utviklingen knyttet til likeverdig behandling mellom kommunale og ikke-kommunale barnehager og på sikt vurdere behovet for endringer i forskrift

Barnehagens innhold

Samtidig med den historiske utbyggingen av barnehageplasser har regjeringen satset på kvalitetsutvikling i barnehagesektoren.

Dagens rammeplan er godt mottatt i sektoren, og undersøkelser viser at rammeplanen følges opp i barnehagene. Barnehagen skal videreføre et helhetlig læringssyn der omsorg, lek, læring og danning er grunnlaget for barns allsidige utvikling.

Barnehagens formåls- og innholdsbestemmelser ble grundig vurdert og endret i 2010, og vi har i dag et samlende formål for hele utdanningsløpet. Flere utvalg, blant annet Brenna-utvalget (NOU 2010:8 [Med forskertrang og lekelyst](#)), har kommet med viktige innspill om barnehagens kvalitet og innhold. For å sikre at formålet gjenspeiles i barnehagens innhold og at rammeplanen er bedre tilpasset barna i barnehagen og mer i samsvar med behovene i sektoren, er det nå nødvendig å revidere forskriftene om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.

Den grunnleggende språkutviklingen skjer i barnehagealderen. Rammeplanen slår fast at barn som har sen språkutvikling eller andre språkproblemer, skal få tidlig og god hjelp. Barnehagens arbeid med språk er høyt prioritert fra regjeringens side.

Regjeringen vil blant annet:

- Nedsette en rammeplangruppe som får i oppdrag å komme med forslag til revidert rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Foreslå en hjemmel i barnehageloven for å tydeliggjøre innhold og rammer for barnehagens arbeid med dokumentasjon og vurdering.
- Innføre en plikt for barnehagene om å tilby språkkartlegging til barn som vurderes å ha særskilt behov for språkinnsats.

Barnehagens samarbeid med foreldre

Barnehagen er et viktig møtested for barn og foreldre. Barnehagens formål bygger på grunnleggende respekt for at vi lever i et flerkulturelt og mangfoldig samfunn, og at vi har noen felles verdier som alle kan slutte opp om, uavhengig av livssyn og kulturell bakgrunn.

Det er viktig med en god start for barna når de begynner i barnehagen. Foreldrene er en viktig samarbeidspart i utviklingen av barnehagens kvalitet og innhold.

Regjeringen vil blant annet.

- Vurdere om og eventuelt på hvilken måte barnehagene kan støttes i å legge til rette for gode tilvenningsrutiner for barn og foreldre.

Enkeltbarnet i fellesskapet – samarbeid til barnets beste

Barnehagen er en viktig arena for å sette inn forebyggende tiltak som skal fremme god helse, sosial inkludering og livslang læring. I et godt barnehagemiljø deltar alle barn på egne premisser og møtes med respekt og anerkjennelse, uavhengig av funksjonsnivå og sosial bakgrunn. Det fysiske og psykososiale miljøet er sentrale faktorer for barnehagen og barnas trivsel.

Regjeringen vil blant annet:

- Utrede reguleringen av det fysiske og psykososiale miljøet i barnehagen
- Overføre bestemmelsen om rett til spesialpedagogisk hjelp i opplæringsloven § 5-7 til barnehageloven uten at rettigheten svekkes
- Bidra til å sikre, utvikle og styrke et best mulig samarbeid med instanser som er av betydningen for barnehagen
- Samle og systematisere kunnskap om forebyggende innsatser for å oppdage og hjelpe utsatte barn i alderen 0-6 år med vekt på å styrke tilknytning og samspill mellom barn og foreldre.

Styringssignal som blir lagt til grunn for kompetanse – og kvalitetsutvikling i perioden:

Presentasjon av ”Frænabarnehagene”

I Fræna er det 3 kommunale barnehage, 6 private, til sammen 9 barnehager. I størrelse varierer barnehagene i størrelse fra 35 opp til 72 plasser. I overkant av 500 barn har plass i barnehagene i Fræna. Personalet i barnehagene utgjør ca. 120 personer, 36 av dem pedagoger – resten fagarbeidere og assistenter. I løpet av høsten 2016 etableres en ny privat barnehage som har planlagt oppstart i august og vil inkluderes i pågående opplæring.

Bakgrunnen for kompetanseplanen

Personalets kompetanse er den viktigste ressursen i barnehagene. Kompetanse må hele tiden utvikles. Utvikling bør være systematisk, målrettet og planlagt.

Fra Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver

Som pedagogisk samfunnsinstitusjon må barnehagen være i endring og utvikling. Barnehagen skal være en lærende organisasjon slik at den er rustet til å møte nye krav og utfordringer. Kvalitetsutvikling i barnehagen innebærer en stadig utvikling av personalets kompetanse. (Rammeplanen 1.7)

Systematisk vurderingsarbeid legger grunnlaget for barnehagen som lærende organisasjon. Barnehagen som organisasjon bærer på tradisjoner, sammensatt kompetanse, innforståthet og taus kunnskap som er viktig å sette ord på og reflektere over for å legge grunnlaget for videre kvalitetsutvikling. (Rammeplanen 4.3)

Utdanningsdirektoratets strategi for kompetanseutvikling i barnehagesektoren 2012 – 2030

Personalets kompetanse er den viktigste forutsetningen for at barnehagen kan være en arena for omsorg, oppdragelse, lek og læring, språkutvikling og sosial utjevning og for å sikre en god overgang fra barnehage til skole.

Hva er kompetanse?

Kompetanse er et sammensatt begrep og vi møter på noe ulike definisjoner.

En innarbeidet definisjon er: *Kompetanse er de samlede kunnskaper, ferdigheter, evner og holdninger som gjør det mulig å utføre aktuelle funksjoner og oppgaver i tråd med definerte krav og mål (Linda Lai, 2004). Kompetanse er slik sett et relativt begrep, hvor kompetansen til å fylle funksjoner og oppgaver må ses i sammenheng med hvilke krav som stilles til funksjonene og oppgavene som skal løses.*

Kompetansebegrepet omfatter både formell kompetanse, det vil si dokumentert kompetanse, og realkompetanse som i denne sammenheng omhandler kunnskap, ferdigheter, evner og holdninger som ikke er dokumentert gjennom utdanningssystem eller sertifisert på annen måte. (Fra KS)

Mål for kompetanseplanen

Barnehagene i Fræna skal i fellesskap utvikle seg som en lærende organisasjon som arbeider med kompetanseutvikling på en planmessig og systematisk måte. I en lærende organisasjon er de ansatte opptatt av å lære og å utvikle seg, både gjennom kursing, utviklingsarbeid, refleksjon over egen praksis og ved erfaringsdeling.

Arbeidet i barnehagene skal bygge på de verdiene og den pedagogiske plattformen som Rammeplanen gir oss.

Utvikling av personalets kompetanse

Å utvikle kompetanse er en prosess som må foregå over tid. Det handler om økt og/eller endret forståelse for et tema, både på det teoretiske og det praktiske planet. For å oppnå økt kompetanse er det ikke tilstrekkelig med enkeltstående kursdager, men disse kan være en del av kompetanseutviklingsarbeidet i barnehagen. I en lærende organisasjon må kompetanseutvikling i tillegg foregå i et samspill mellom ansatte hvor man jobber med refleksjon over egen praksis, deler erfaring og forståelse og veileder hverandre. Det er viktig at arbeidet med kompetanseutvikling foregår systematisk og planmessig.

Tiltak for utvikling av personalets kompetanse kan være:

- Deling av erfaring
- Oversikt over prosjekter i kompetanseplan/hjemmeside
- Presentasjoner av prosjekter for hverandre/erfaringsdeling
- Prosjekter og utviklingsarbeid
- Kurs
- Veiledning
- Gruppearbeid, diskusjoner og refleksjoner
- Selvstyrte nettverk

Satsingsområder:

Bakgrunn for valg av satsningsområder:

- Nasjonal kompetansestrategiplan
- Videreføring av barnehagens kompetanseutviklingsarbeid

Vi har valgt følgende satsningsområder for kompetanseutvikling:

Pedagogisk ledelse – barnehagen som lærende organisasjon

Barnehagen må ha en pedagogisk ledelse som setter i gang og leder refleksjons- og læringsprosesser i organisasjonen.

Ledelse av utviklings- og endringsprosesser er en sentral oppgave for styreren i samarbeid med de pedagogiske lederne. Sammen skal de bidra til at barnehagen er en lærende organisasjon.

Styrer og pedagogisk leder har ansvar for å lede medarbeidere i det daglige arbeidet med barna. Styrerne og de pedagogiske lederne er rollemodeller med et særlig ansvar for at barnehagens verdigrunnlag og rammeplanens intensjoner etterleves i praksis. Barnehagen må systematisk vurdere om egen praksis og barnehagens kultur bidrar til å fremme disse verdiene.

Et kjennetegn ved en lærende organisasjon er at alle ansatte er engasjert i å skape og dele kunnskap om hvordan de best kan nå organisasjonens mål. I slike organisasjoner stimuleres de ansatte til å se ting på nye måter og kontinuerlig utforske hvordan man kan lære sammen.

Arbeid innenfor satsingsområder bør handle om ledelse av utviklings- og endringsprosesser.

- de yngste barna i barnehagen
- Barns lek
- Språk og språkmiljø
- Barns medvirkning
- Kunnskap og ferdigheter i kreativ og kritisk bruk av digitale verktøy

Danning og kulturelt mangfold

Danning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter, både i samspill med omgivelsene og med andre mennesker. Barn dannes inn i et samfunn preget av etnisk og kulturell variasjon. De skal utvikle evne til å forholde seg til og bidra til dette mangfoldet på en konstruktiv og inkluderende måte. Barnehagen er en svært viktig kulturarena hvor barn og voksne i fellesskap og ut fra sine ulike forutsetninger kan utforske begreper som danner grunnlag for hvordan vi forstår verden. Å forstå sin egen identitet og kultur i møtet med det flerkulturelle samfunnet er en forutsetning for inkludering og toleranse.

- De yngste barnas vilkår for danning i barnehagen
- Barnet som medskaper i egne dannelsingsprosesser
- Barns meningsskap og skaperglede
- Sosial kompetanse som forutsetning for vennskap og deltakelse
- Leken som dannelsingsarena
- Kunstfagernes betydning for utvikling av kulturell identitet
- Mangfold som ressurs i dannelsingsprosesser
- Barnehagens praksiser og vilkår for danning
- Ethiske, verdimeslige og filosofiske perspektiver ved voksenrollen
- Kunnskap og ferdigheter i kreativ og kritisk bruk av digitale verktøy

Læring skal foregå i det daglige samspillet med andre mennesker og med miljøet og være nært sammenvevd med omsorg, lek og danning. Dannning er en livslang prosess som blant annet handler om å utvikle evne til å reflektere over egne handlinger og væremåter.

Et godt språkmiljø for alle barn

Et godt språkmiljø betyr at det finnes og gis rom for mange former for kommunikasjon gjennom fysiske, estetiske og verbale uttrykk. Arbeid med et godt språkmiljø inngår i alle deler av rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver og inkluderer alle barn uavhengig av språklig bakgrunn. Uttrykksformene kommer til syne i formelle og uformelle læringssituasjoner i barnehagehverdagen. Ulike former for kommunikasjon er viktig for barns samhandling, og de er en forutsetning for utvikling av vennskap og deltakelse i barnehagens fellesskap. De ulike kommunikasjonsformene har også betydning for den språklige samhandlingen mellom barn og voksne og barn imellom. Et godt språkmiljø bør gi rom for at barn og voksne kan gi uttrykk for tanker, følelser og erfaringer, sette ord på dem og diskutere og reflektere sammen med andre.

- De yngste barnas kommunikative forutsetninger og språktilegnelse
- Betydningen av ikke-verbal kommunikasjon i møte med de yngste barna
- Språkets betydning for vennskap, sosiale relasjoner, lek og læring
- Den filosofiske og undrende samtalen og barns språklige utforskning
- Skapende aktivitet som en inngang til språklig samhandling og lek
- Betydningen av barnehagens rom og estetiske utforming for kommunikasjon og språklig aktivitet
- Den voksnes ansvar for å tilrettelegge for barns språktilegnelse og språkutvikling
- Observasjon, dokumentasjon, vurdering og kartlegging av språkmiljøet og av barnas språklige kompetanse
- Kunnskap og ferdigheter i kreativ og kritisk bruk av digitale verktøy

Barnehagen må sørge for at alle barn får varierte og positive erfaringer med å bruke språket som kommunikasjonsmiddel, som redskap for tenkning og som uttrykk for egne tanker og følelser. Alle barn må få et rikt og variert språkmiljø i barnehagen.

Barn med særskilte behov

Barn med særskilte behov omfatter både funksjonsnedsettelse og utviklingsmessige, språklige, emosjonelle, kognitive og sosiale vanskeligheter. Barn med særskilte behov vil kunne trenge mer av noe eller mer tilpasset tilrettelegging, rutiner og fysiske hjelpemidler. Tidlig innsats er viktig, både av hensyn til barnets trivsel og utvikling i barnehagen. Konsekvensene av at barn ikke raskt får den hjelpen og støtten de har behov for kan være alvorlig for utvikling og trivsel.

Barnehagen inngår i kommunens tverrfaglige og tverretatlige arbeid med barn og unge og skal samhandle med flere andre virksomheter. Arbeid med barn med særskilte behov handler både om hvordan barnas behov kan imøtekommes i det allmennpedagogiske arbeidet i barnehagen og hvordan de kan møtes med spesialpedagogiske tiltak. Et godt fysisk og psykososialt miljø for barn og voksne i barnehagen er et nødvendig grunnlag for arbeidet.

- Kompetanse i dokumentasjon, vurdering og kartlegging
- Kunnskap om barns utvikling, utviklingsmessige utfordringer og ulike funksjonsnedsettelse
- Barnehagen som helsefremmende og forebyggende arena
- Tilrettelegging for deltakelse i fellesskapet, lek og læring
- Samarbeid med hjemmet
- Samarbeid med andre tjenester og instanser med ansvar for barns oppvekst.
- Kunnskap og ferdigheter i kreativ og kritisk bruk av digitale verktøy

Barnehagen skal støtte og ta hensyn til det enkelte barn, samtidig som hensynet til fellesskapet ivaretas. Barnehagen skal sikre barn under opp-læringspliktig alder et oppvekstmiljø som både gir utfordringer som er tilpasset barnets alder og funksjonsnivå og trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger

Roller og ansvar i kompetansehevingen

Barnehageeier

Det er barnehageeiers ansvar å sørge for at alle ansatte uten kompetanse og erfaring fra barnehage får en innføring i barnehagens samfunnsmandat, ansvar og innhold. Dette kompetansetiltaket skal utvikles og gjennomføres lokalt i samarbeid med relevante kompetanseutviklingsmiljøer og må følges opp i barnehagen i etterkant.

Barnehageeier har det primære ansvaret for kompetanseutvikling for sine ansatte. Det forutsettes at barnehageeier skal kartlegge kompetansebehovet, sette av egne midler til kompetanseheving og ha en langsiktig plan for hvilke kompetansetiltak som skal gjennomføres. Skjema for dette er en del av denne kompetansestrategien.

Barnehagen

Styreren skal motivere og inspirere til kompetanseutvikling hos personalet og forvalte ressursene på en forsvarlig måte. Styrer har ansvar for å lede det pedagogiske utviklingsarbeidet på et overordnet nivå. Pedagogiske ledere skal sikre kvaliteten på det pedagogiske arbeidet og har sammen med styrer ansvaret for at samfunnsmandatet oppfylles og at målene i rammeplanen realiseres. Pedagogiske ledere har også ansvaret for å veilede det øvrige personalet. Barnehagens ansatte bør jevnlig delta i kompetanseutviklingstiltak og utviklingsarbeid for å heve sin kompetanse og øke sin forståelse for barnehagens innhold og oppgaver.

Kommunen som barnehagemyndighet

Barnehagemyndigheten har et overordnet ansvar for å sikre at barna får et godt pedagogisk og trygt barnehagetilbud. Kommunen skal gjennom aktiv veiledning, godkjenning og tilsyn påse at barnehagene i kommunen drives i tråd med de krav som stilles i barnehageloven med tilhørende forskrifter. Som en forutsetning for å få statlige midler skal kommunen utvikle kompetanseplaner som omfatter både kommunale og ikke-kommunale barnehager, og som ivaretar både nasjonale føringer og lokale behov. Det vil for de mindre kommunene være naturlig å inngå interkommunalt samarbeid om utvikling og gjennomføring av kompetanseutviklings- og rekrutteringstiltak. En forutsetning for å få utbetalt midler er at kommunen / regionen i søknaden orienterer om hvordan lokal deltakelse og lokal forankring i kommunale og ikke-kommunale barnehager er ivaretatt.

Fylkesmannen

Fylkesmannen skal iverksette og følge opp de statlige kompetanseutviklingstiltakene og se til at utviklingsarbeid og implementering av tiltak skjer i nær kontakt med kommunen og barnehagemyndighet, universiteter/ høyskoler og andre relevante fagmiljøer. Fylkesmannen må gjennom tildelingen av de statlige midlene påse at kommunene som myndighet ivaretar kompetansebehovene til både de kommunale og ikke-kommunale barnehagene. Fylkesmannen kan også sette i gang regionale kompetanseutviklingstiltak, fortrinnsvis i dialog med kommunen som barnehagemyndighet og skal bidra til rekruttering av barnehagelærere gjennom samarbeid med universiteter/ høyskoler, barnehageeier og kommunen.

Litteratur og lenker

- <http://www.udir.no/Barnehage/Pedagogikk/Vennskap-og-deltakelse---Kompetansesatsing-2012/>
- <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan/>
- [http://www.udir.no/Upload/barnehage/Kompetanse for fremtidens barnehage 2013.pdf?epslanguage=no](http://www.udir.no/Upload/barnehage/Kompetanse_for_fremtidens_barnehage_2013.pdf?epslanguage=no)
- Temahefter – rammeplan for barnehagen:
  - <http://www.udir.no/Barnehage/Rammeplan/Temahefter/>
  - Om barns medvirkning
  - om språklig og kulturelt mangfold
  - om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen
  - Om samisk kultur i barnehagen
  - om de minste barna i barnehagen
  - om ”IKT i barnehagen”
  - om natur og miljø
  - Om antall, rom og form i barnehagen
  - Om barn med nedsatt funksjonsevne i barnehagen
  - om menn i barnehagen, om å rekruttere og beholde menn i barnehagen
  - om likestilling i det pedagogiske arbeidet i barnehagen
- Meld.St. 24 2012 – 2013 / ”Framtidens barnehage”

Mye kunnskap og erfaring blir utviklet gjennom utviklingsarbeid/prosjekter. Derfor er det viktig å spre informasjon om disse og i neste omgang engasjere flere til å ønske å delta.

I vedleggene finnes en oversikt over pågående, planlagte og tidligere aktuelle utviklingsarbeid/prosjekt.

VEDLEGG:

Pågående og planlagte utviklingsarbeid og prosjekter

Satsings-område	Tema/ tiltak	Deltakere	Kort info	Kostnad
Pedagogisk ledelse	Nettverk	Styrere og ped.ledere i alle bhg		
IKT - språkstimulering	Prosjekt i regi av IKT- orkidè	Alle ansatte i barnehagene	Påbegynnes i 2013 Avsluttes 2015	Årlig kostnad 46.000,-
Vennskap og deltakelse	Romsdalsk barnehagestevne	Alle ansatte i bhg	Årlig deltakelse oktober	Årlig kostnad 141.000,-
Videreføre praksisfortellinger	Videreføre etablert praksis	Alle ansatte i bhg		
Ta i bruk/ lære nye veiledningsteknikker / utviklingsstøttende kommunikasjon	Prosjekt implementering Marte Meo	Alle ansatte i bhg Muligheter for eksamen pedagoger.	Påbegynnes i 2015 avsluttes i 2020	Årlig kostnad 150.000,-
Implementere lærerprofesjonen sin etiske plattform	Nettverk	Styrere og ped.ledere i alle bhg	2015/2020	

Mal for kompetanseplan – til bruk for barnehagene

1. Sammendrag

Sammendraget skal i korte trekk fortelle hva planen går ut på, slik at en person som ikke kjenner planen enkelt skal kunne danne seg et bilde av den.

2. Hvem er vi og hva skal vi drive med?

Beskrivelse av hva virksomheten har som hovedbeskjeftigelse, hva som er virksomhetens visjon samt langsiktige mål. Det må eksistere klare mål som en kan planlegge og styre ut fra. Hvis planen bare gjelder for en del av virksomheten, f.eks en avdeling eller en gruppe, skal målene beskrives for denne enheten.

3. Utviklingsbehov

Punktene nedenfor er sammendrag av analyser som utføres i kompetansekartleggingen. Dette skal til sammen gi et bilde av det kompetansegapet som eksisterer i virksomheten samt det kompetansenivået virksomheten ønsker å bevege seg mot. Analysen skal gi en forståelse for hvorfor mål og tiltak for kompetansearbeidet er definert som de er.

a. Hva trenger vi?

Beskrivelse av den kompetansen som er nødvendig for at virksomheten skal kunne utføre det som fremgår i forretningsidéen og for at virksomheten skal nå sine mål.

b. Hva har vi?

Beskrivelse av den kompetansen som finnes i virksomheten på det nåværende tidspunkt.

c. Hva vil vi utvikle?

Beskrivelse av den kompetansen som må tilføres virksomheten. Det vil si den kompetansen som virksomheten har behov for, men ikke har i dag. Dette kan være kompetanse som enkelte medarbeidere har, men som flere burde ha.

4. Utviklingsmål

Målene for kompetanseutvikling må utformes i forhold til kompetansebehovet. De må også ses i forhold til tid, kostnader, ressurser, lovgivning etc.

a. Langsiktige mål

b. Kortsiktige mål

5. Tiltak

Beskrivelse av de tiltak som velges for kompetanseutvikling med en begrunnelse av hvorfor tiltakene er valgt.

6. Tiltaksplan Marte Meo

Se vedlagt plan

7. Hvordan oppnå suksess?

Hva må til for at virksomheten skal lykkes med kompetanseplanen?

8. Oppfølging

a. Hvordan skal vi evaluere?

Hvilke evalueringsmetoder skal benyttes og når skal evalueringen utføres?

b. Ansvar for å følge opp

Hvem har ansvaret for å følge opp at kompetanseplanen overholdes?

Årsplan – innhold og utforming

Kjennetegn for en god årsplan:

Planen oppfyller rammeplanens krav til innhold

Verdier, holdninger og innhold er i tråd med rammeplanen.

Planen er helhetlig i forhold til verdier, holdninger og innhold.

Planen beskriver mål, innhold, begrunnelser og arbeidsmåter – knyttet til aktiviteter, opplevelser og voksenrollen.

Sitater fra lover, forskrifter o.l. er oppdatert.

Planen er lesevennlig i forhold til omfang, samtidig som den gir god informasjon om barnehagens faglige innhold, til foreldre og andre interesserte.

Planen er oversiktlig. Temaene har en logisk plassering og rekkefølge.

Planen er innbydende. Ikke for tettskrevet, og med relevant og passe mye illustrasjon.

Planen er personlig og gjennomarbeidet. Viser energi og engasjement.

Planen har lokal forankring.

Rammeplanen stiller krav til at følgende punkter skal omtales i årsplanen:

1. Konkretisering av barnehages arbeid
2. Fagområdene med progresjon
3. Arbeid med omsorg, danning, lek og læring
4. Planlegging, dokumentasjon og vurdering
5. Plan for barns overgang fra barnehage til skole
6. Barnehagens arbeid med å legge til rette for barns medvirkning
7. Barnehagens foreldresamarbeid
8. Studenters praksis
9. Tidsrommet planen gjelder for

System for oversikt kompetansehevingstiltak

-Som arbeidsredskap i barnehagen og for rapportering til tilsynsmyndighet

Barnehagens navn: _____

Barnehageåret 20__/20__

Satsingsområde	Dato/ varighet	Tema/ tiltak	Deltakere	Kort info	Kontakt/ ressurs

Egenvurdering av barnehagen

Hensikten med skjemaet er å kartlegge kompetansebehov og ressurser i barnehagen. Det er kun til internt bruk i barnehagen.

Barnehagene skal hvert år rapportere til barnehagemyndigheten hva som er gjort av arbeid med kompetanseheving i barnehagen. Dette vil legge grunnlaget for videre arbeid og mulighet for kompetanseutveksling mellom barnehagene.

	1 Svært liten grad	2	3	4	5	Vet ikke
Utvikling av en lærende organisasjon						
Bhg samarbeider med andre bhg						
Personalet har en individuell opplæringsplan						
Bhg egen kompetanseplan er førende i forhold til de kompetansetiltak man tilbyr						
Personalet er delaktig i formulering av felles mål og planlegging						
Pedagogisk ledelse						
Bhg har en tydelig fordeling av ansvar og arbeidsoppgaver						
Bhg jobber systematisk med vurdering og refleksjon over egen praksis						
Alle ped.ledere har tilgang til og bruker PC i arbeidet						
Foreldrene er involvert i bhg arbeid med vurdering og planlegging						
Barns medvirkning						
Alle barna har mulighet til innflytelse på barnehagens planer						
I samtale med barn viser personalet interesse ved å undre, utforske og stille åpne spørsmål						
Personalet tar ansvar for at barna får erfaringer med alle 7 fagomr, tilpasset alder og modenhet						
Alle barn uansett kjønn, alder og bakgrunn, har like muligheter til å bli sett og hørt og oppmuntres til å delta i fellesskap i alle aktiviteter i barnehagen						
IKT – språkstimulering						
Personalet har gode kunnskaper om språkutvikling						

Personalet bruker IKT som verktøy i det pedagogiske arbeidet med benblikk på språkstimulering						
Personalet har en bevisst holdning til utvelgelse og formidling av barnelitteratur						
Personalet er gode språkmodeller og samtalepartnere for barna						